

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва інституту / факультету)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор / декан
проф. І.М. Фодчук
Сергій 20__ року

(для внутрішньо-інститутських, внутрішньо-факультетських обов'язкових та вибіркового дисциплін, які читаються на інших інститутах, факультетах)

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компоненту

Скульптура

(назва освітнього компоненту)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий магістерський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаним освітнім компонентом)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається освітній компонент)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма освітнього компоненту «Скульптура» _____ складена
(назва освітнього компоненту)

відповідно до освітньо-професійної програми Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (26.03.2024р.). Спеціальність: 023
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Галузь знань: 02 Культура і
мистецтво.

Розробники: Салевич Іван Миколайович – доцент кафедри АБДПМ,
Заслужений художник України

Викладачі: Микитюк Іван Васильович – професор, доцент кафедри АБДПМ,
Заслужений діяч мистецтв

Протокол № 5 від “ 23 ” серпня 2024 року

Завідувач кафедри Жаворонкова М.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 8 від “ 28 ” серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Новак Є.В
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни: вивчення дисципліни орієнтована на формування у здобувачів освіти базових навичок: ліплення, вміння цілісно вести роботу, працювати з фактурою, передавати у створеному образі емоцій настрій, формування художнього смаку та розвиток творчого мислення, відчуття простору та об'єму, здатності відтворити композицію за власним задумом, Освітній процес з навчальної дисципліни «Скульптура» здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю. Основною формою занять є груповий урок.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

Завдання освітнього компоненту “Скульптура” є освіта в галузі образотворчого мистецтва базується на ґрунтовному вивченні засобів та прийомів зображення навколишнього світу. Цьому сприяє методична послідовність оволодіння скульптурними прийомами від простого до складного, передбачена системою завдань програми. Вона допомагає студентам у майбутньому вирішувати будь-які завдання, пов'язані з творчим процесом створення скульптурних творів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- дотримуватися розміру менше натуральної величини моделі;
- визначити загальний масштаб зображення;
- знайти краще просторове розміщення ;
- застосовувати знання про оптичний і композиційний центри;

вміти: визначити лінійні і об'ємні розмірні відносини предметів. Для цього він має засвоїти основні правила лінійної і повітряної перспективи, свідомо розуміти суть пропорцій і розмірні відносини предметів.

2. Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Інтелектуальна власність» здобувачі повинні набути таких компетентностей (ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному мистецькому контексті.

ЗК5. Здатність розробляти та керувати проєктами.

ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образноасоціативну мову при створенні художнього образу.

- СК2.** Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- СК3.** Здатність використовувати знання та практичні навички з метою найвиразнішого розкриття концепції і змісту образотворчого твору.
- СК4.** Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науковопедагогічної діяльності.
- СК5.** Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.
- СК6.** Здатність до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культури і мистецтва та мистецьких процесів.
- СК7.** Здатність володіти категоріальним апаратом, інструментарієм сучасного мистецтвознавчого аналізу стилістичних течій та художніх творів; основними творами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Інтелектуальна власність» від здобувачів очікуються такі програмні результати навчання (ПР):

- ПР1.** Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого мистецтва.
- ПР2.** Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.
- ПР3.** Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.
- ПР4.** Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культури-мистецьких процесів.
- ПР5.** Вибудувати якісну та розгалужену систему комунікацій, представляти результати діяльності у вітчизняному та зарубіжному науковому і професійному середовищі.
- ПР6.** Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

3. Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік з підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4.0	120		30			90		залік
Заочна											

3.1. Загальна інформація

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. (Об'ємно-просторова пластика)												
Тема 1. Рельєф як початкова стадія сприйняття об'єму			3										
Тема 2. Декоративна рельєфна композиція за зразками стародавніх культур			3										
Тема 3. Об'ємно-просторова пластика			3										
Тема 4. Компонування об'єктів в просторі			3										
Тема 5. Стилізація об'ємної та рельєфної пластики			3										

Тема 6. Об'ємні геометричні фігури, варіанти їх взаємодії			3									
Разом за ЗМ1			18									
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. (Ліплення портрету та фігури людини)											
Тема 1 Портрет, пропорції голови і тіла людини			5									
Тема 2. Ліплення фігури людини			7									
Разом за ЗМ 2			12									
Усього годин			30									

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Архітектурний рельєфний фриз	10
2	Копія рельєфної композиції	10
3	Технічні прийоми розділення та поєднання форм у просторі. Деталі, фактури	12
4	Створення простих образних багатофігурних композицій	12
5	Рельєфна стилізована композиція	11
6	Драперії на простих геометричних фігурах	11
7	Пропорції голови та обличчя людини	12
8	Зображення людини в активному русі	12
	Всього	90

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання: поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

- наочні методи: спостереження, ознайомлення, демонстрація;
- практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, рецензування, аналіз подій, самостійна робота (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання завдань: конспектування, анутовання, написання есе, створення презентацій, ментальних карт); відеометод: дистанційні, мультимедійні.

**5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з
навчальної дисципліни**

*Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень
студентів*

F	2(незадовільно)	Повна відсутність елементарних практичних навичок. Робота не відповідає вимогам. Перескладання з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання
FХ	2(незадовільно)	На рівні розпізнання виконання окремих фрагментів зображення, результат роботи не відповідає вимогам. Незадовільно з можливістю повторного складання.
E	3(задовільно)	Низький рівень образотворчих умінь, примітивність зображення. Грубі порушення композиційного вирішення, відсутність об'єму форми, незавершеність роботи. Результат відповідає достатньому рівню якісних показників.
D	3(задовільно)	При досить невисокому рівні образотворчої грамоти робота приваблює особистим ставленням до виконання. Частково відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики. Допущені помилки в композиційному вирішенні, побудові та моделюванні форми, передачі об'єму. Результат роботи відповідає задовільному рівню якісних показників.
C	4(добре)	Роботі властиві добрий рівень теоретичних знань, відтворена значна кількість образотворчих властивостей постановки. Допущені незначні порушення в композиційному вирішенні та передачі форми в просторі. Результати роботи відповідають доброму рівню якісних показників.
B	4(добре)	Під час виконання скульптурних завдань здобувач освіти демонструє навички та вміння, що відповідають вимогам програми навчання. Досягає художньої виразності в більшості творчих навчальних завдань, цілісно веде роботу, але мають місце незначні недоліки виконання, порушення етапів виконання або охайності оформлення

		завдання, інколи потребує підказок викладача. Добре володіє вивченими скульптурними матеріалами, інструментами та прийомами.
A	5(відмінно)	Впевнено та якісно виконує завдання програми навчальної дисципліни «Скульптура». Володіє графічними та живописними техніками для створення переконливого ескізу до заданих завдань. Втілює художній образ у власних творчих роботах. Самостійно працює над завданням, правильно веде роботу на всіх етапах виконання. Охайно виконує завдання та презентує його. Вільно володіє опанованими скульптурними матеріалами, інструментами та прийомами.

5.1. **Критерієм підсумкового оцінювання** є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

5.2. **Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

5.3. **Засоби оцінювання**

Практичні завдання є обов'язковими для виконання кожним студентом. Кожне завдання має вміщати розкриту та обґрунтовану інформацію щодо обраної тематики.

Тема практичного завдання може бути обрана із запропонованої тематики, а може бути запропонована самим студентом та затверджена викладачем. До практичної роботи в матеріалі, вивинена бути технологічна карта, яка оформлена згідно вимог, містити підібрані відповідні ілюстрації, включати всі обов'язкові структурні частини, робота повинна бути лаконічна, максимально розкрита, поставлене завдання. За відсутністю виконання будь-якої з вимог до складання кількість балів відповідно знижується.

5.4. Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

«Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/xe11ulcg/etychnyi-kodekschernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf> ;

«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat2023plusdodatky-31102023.pdf> .

6. Форми поточного та підсумкового контролю • Поточний контроль

Попередній контроль здійснюється з діагностичною метою перед вивченням нового модуля чи теми, засвоєння якого має ґрунтуватись на раніше вивченому матеріалі або на початку навчального семестру для з'ясування рівня підготовки студентів з освітнього компонента, щоб намітити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Попередній контроль може проводитись у формі контрольного зрізу на залишкові знання з обов'язковим аналізом результатів в кожній академгрупі.

Поточний контроль здійснюється у повсякденній навчальній роботі, він полягає у систематичному спостереженні викладача за навчальною діяльністю студентів на занятті і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

З освітнього компоненту «Скульптура» найоптимальнішою формою проведення поточного контролю є рубіжний перегляд практичних завдань, який проводиться після вивчення кожного змістовного модуля. Перед студентами, які не засвоїли матеріалу модуля, не виконали практичного завдання чи отримали бали на початковому рівні, ставиться вимога обов'язкового його доопрацювання; для цього їм надається необхідна допомога і визначається термін повторного рубіжного перегляду.

Студент має право на перездачу змістовного модуля, щоб отримати більшу кількість балів.

Підсумкове оцінювання здійснюється наприкінці семестру або по завершенню вивчення навчальної дисципліни. Під час семестрового контролю

враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи. Підсумковий контроль, згідно з навчальним планом.

Оцінка, отримана студентом під час заліку, є основною оцінкою, яка вказує на рівень підготовки студента.

7. Рекомендована література

7.1. Фахова (основна)

1. Копач О.О. Скульптура. Ліплення тварин: [урокобразотворчого мистецтва]. Все для вчителя. 2011. № 10/11. С. 95–96.
2. Корпанюк С.М. Скульптура. Українська народна іграшка. Традиції та сучасність: курс «Образотворче мистецтво»: 5 кл. Мистецтво в школі. Музика. Образотворче мистецтво. Художня культура. 2011. № 3. С. 9–12.
3. Лупій С. Скульптура. Особливості художньо-образної мови. АРТКЛАС. 2010. № 1. С. 54–62.
4. Протас М.О. Українська скульптура доби незалежності: проблемий можливості подолання кризових явищ. Матеріали до українського мистецтвознавства. Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2003. Вип. 2. С. 243–247.
5. Рязанцев В.В. Скульптура: [урок образотворчого мистецтва]. Все для вчителя. 2012. № 21/22. С. 44–46.
6. Янко Н. Монументальна скульптура другої половини ХІХ–початку ХХ ст. Матеріали до українського мистецтвознавства. Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2003. Вип. 2. С. 267–270.

7.2. Допоміжна

1. Гераськова Л.С. Скульптура середньовічних кочовиків степів Східної Європи. Київ: Наукова думка, 1991. 132 с.
2. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 1982. 168 с.
3. Gottfried Bammes. Sehen und Verstehen. Berlin: Volk und Wissen, 1985. 374 с.
4. Мельник В.М. Анімалістична скульптура на уроках образотворчого мистецтва. Початкова школа. 1996. № 4. С. 26–27.